

Anne de Jong spreekt dit weekeinde op een conferentie voor de nieuwe lichter Gaza-activisten. 'Wie overweegt te gaan, moet weten wat hem te wachten kan staan.'

FOTO BART KOETSIER

'Gaza is een openluchtgevangenis'

Activisten uit dertig landen bereiden zich dit weekend in Amsterdam voor op het tweede hulpkonvooi naar Gaza. De Amsterdamse antropoloog Anne de Jong is één van de twee Nederlanders die vorig jaar mee zijn geweest.

HEIBA TARGHI BAKKALI

Anne de Jong (30) stond een sigaret te roken op het voordek van de Challenger I toen het Israëlische leger aanviel. Haar vrienden waren op dat moment op het bovendek aan het bidden. Ze werden geraakt door de kogels en gedood. "Mijn eerste reactie was ongeloof," zegt ze. "Ik kon het niet bevatten."

Uiteindelijk vielen er negen doden. De Israëlische marine had de aanval ingezet op een groep schepen die onderweg was naar het bezette Palestijnse gebied Gaza. Volgens de mensenrechtenactivisten, vrijwilligers, journalisten en politici brachten zij voedsel, medicijnen en bouwmaterialen.

Israël zag het konvooi echter als een poging om wapens te smokkelen en veronderstelde terroristische motieven. Op 31 mei 2010 viel het leger de Freedom Flotilla aan. De internationale gemeenschap reageerde verontwaardigd; de Verenigde Naties veroordeelden het optreden van Israël.

Nu staat een tweede konvooi gepland in mei. Nederland vaart hierin mee met een eigen boot. De Chal-

lenger I zal niet meevaren. Die zit vol met gaten.

Dit weekeinde komen activisten uit dertig landen bijeen om zich voor te bereiden op deze actie. Anne de Jong laat in het midden of ze weer meegaat. Zeker is wel dat ze de nieuwe lichter zal vertellen over haar ervaringen.

"Ik ga het niet mooier maken dan

het is," zegt ze. "Wie overweegt te gaan, moet weten wat hem te wachten kan staan."

De aanloop naar de tweede reis van de Flotilla verloopt anders dan de eerste. "Vorig jaar was de sfeer uitgelaten," zegt De Jong. "Nu is die veel meer gespannen. Iedereen heeft wat is gebeurd in het achterhoofd." Er worden maatregelen getroffen om een tweede confrontatie te vermijden. Alle schepen worden voordat ze uitvaren gecontroleerd door de lokale havendiensten om te bewijzen dat geen wapens of illegale goederen aan boord zijn.

Anne de Jong is antropoloog, gespecialiseerd in mensenrechten en geweldloos verzet. De aanval van Israël beschouwt ze als een praktijkervaring van mensenrechtenschen-

ding "Maar mijn ervaring was maar eenmalig," zegt ze. "Palestijnen en Israël's maken dergelijke dingen dagelijks mee."

De Jong hield met twee andere vrouwen op het voordek haar handen omhoog. Toch werd ze met zes rubberen kogels in haar rug geschoten. Vier mariniers trokken een zak

'Vorig jaar was de sfeer uitgelaten, nu is die veel meer gespannen'

over haar hoofd en haalden haar van het schip.

Ze werd dagen vastgehouden in een Israëlische gevangenis. Haar wereldbeeld is nu totaal veranderd: "Ik weet nu waar mensen toe in staat zijn. Mijn beeld van Israël is niet gekleurd geraakt, wel mijn beeld van het Israëlische leger."

Of ze nu weer meegaat of niet, wil ze niet zeggen. "Later wordt wel duidelijk waarom dat is." Even lijkt ze zich te verspreken, als ze vertelt over haar Twitteraccount Anne2gaza: "Dat account gebruik ik alleen als ik mee ga op de Flotilla, in mei zal ik hem weer gaan gebruiken."

Ze pauzeert even en voegt er haastig aan toe: "Dat kan vanuit Nederland zijn of vanaf de boot... Flauw hè?"

Toen ze klein was, was De Jong lid van Greenpeace. "Ik wilde dolfijnen en zeehondjes redden. Daarna werd het Afrika."

Ze ging antropologie studeren aan de UvA. Haar afstudeerproject moest gaan over geweldloos verzet in de gewelddadigste setting denkbaar. "Helaas kom je dan al gauw op het Israëlisch-Palestijnse conflict uit."

Gedreven door het onrecht dat ze tegenkwam in haar onderzoek werd De Jong mensenrechtenactivist. "Tegen wil en dank," voegt ze daaraan toe. "De Gazastrook is als een belegering van een middeleeuwse stad, een eigentijdse openluchtgevangenis, een collectieve straf voor wat individuen doen. Dat is volgens het internationaal recht niet toegestaan."

Wetenschappers willen liever niet dat je politieke keuzes maakt, bevoegt ze. "Maar iets níet benoemen is ook een keuze."

Alleen over mensenrechtenschendingen schrijven was De Jong niet genoeg; ze wilde er ook wat aan doen. Dat zij besloot mee te gaan op de Freedom Flotilla, heeft er wel voor gezorgd dat ze Israël nu de komende tien jaar niet binnen mag. In november was ze uitgenodigd als spreker op een seminar. Ze vocht het toegangsverbod via de rechter aan, en werd in het gelijk gesteld. "De Israëlische rechtbank heeft het verbod ongeldig verklaard. Toch werd ik in november op het vliegtuig teruggezet, zodra ik voet op Israëlische bodem had gezet."

Door dit verbod kan de antropologe nauwelijks nog onderzoek doen. Over zee is voor haar de enige manier waarop zij nog in Gaza kan komen – als ze ooit nog gaat.